

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

ВОНА ЗІБРАНА З УСІЄЇ УКРАЇНИ

Не погіршимо проти істини, якщо скажемо, що це одне із кращих видань прожиття і творчості відомої української письменниці та громадського діяча, кременчанки Галини Гордасевич. Йдеться про науковий збірник

“Я зібрана з усієї України”:

силует Галини Гордасевич на тлі історії”, що містить матеріали Всеукраїнського наукового семінару з нагоди 80-річчя письменниці, проведеного в нашій академії, і доповнений статтями, спогадами, інтерв'ю, листами, світлинами і навіть текстами пісень на її слова. До редакційної колегії книги увійшли Герой України, поет і громадський діяч Д.В.Павличко, син письменниці, громадський діяч Б.О.Гордасевич,

академік АН вищої школи України, професор НУ біоресурсів і природокористування С.С.Кіраль (він здійснив загальну і наукову редакцію збірника), завідувач кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії, доцент О.В.Василишин, кандидат філологічних наук, старший викладач цієї ж кафедри Р.О.Дубровський (упорядник видання). Рецензували таку об'ємну роботу (33,5 ум. др. арк.) завідувач кафедри української мови та літератури Ізмайльського ДГУ, професор Г.Б.Райбедук і завідувач кафедри теорії і методики української та світової літератури Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, професор М.П.Ткачук. Книга побачила світ за підтримки українського письменника, заслуженого журналіста України, громадського діяча, лауреата багатьох літературних премій, волинянина І.Ф.Корсака.

Збірник відкривається віршем Галини Гордасевич “Убиймо в собі раба!”, написаним нею в Донецьку 1989 року, в дні створення Товариства української мови, і символіка якою для кожного українця залишається ак-

молодого науковця Р.О.Дубровського у вивченні творчості Галини Гордасевич.

У розділі “Штрихи до творчого портрета” публікуються спогади сина письменниці Б.О.Гордасевича “... Для мене ж вона була просто мама... Унікальні епізоди, які мало хто знає...”, де він говорить про матір не тільки як про людину, а й розкриває окремі особливості її творчості: її вірші всі різні за строфікою і ритмікою, але кожен має своєрідну драматургічну циклічність; прозові твори відразу писались “начисто” і фактично ніколи не перероблялись; з особливим задоволенням письменниця писала публіцистичні статті та літературні рецензії.

Доктор філософських наук, професор НУ “Острозька академія” П.М.Крालюк у дослідженні “Українська націоналістка на Донбасі” висловлює думку, що культурна атмосфера в середовищі вояків УПА дала свої плоди — і в середовищі української творчої інтелігенції з'являються такі постаті, як Галина Гордасевич, свідомі свого українства не лише в помислах, а й у життєтворчості. Науковець робить принципово важливе застереження, побудоване на словах письменниці з її автобіографічної повісті “Соло для дівочого голосу”: “Зло породжує зло. Жертви жорстокості починають плекати надію на відплату. Це здається їм справедливістю, і вони самі не помічають, як бажання справедливості переростає у жорстокість”. На жаль, зауважує автор, ці слова не втратили актуальності і в сучасній Україні.

Брати по перу, члени Національної спілки журналістів України, шумський письменник І.А.Фарина і завідувач кафедри української філології і суспільних дисциплін, до-

цент О.В.Василишин у спільній статті “До 80-ї річниці від дня народження Галини Гордасевич: штрихи до творчого портрета” зазначають, що поезія і проза покликані розповісти про найтонші порухи людської душі, а проникнення в сутність художнього слова неможливе без літературної критики, і наголошують: важливих творчих успіхів Галина Гордасевич досягла в усіх трьох видах літературної творчості.

Стаття науковця Переяслав-Хмельницького ДПУ ім. Григорія Сковороди, доктора педагогічних наук Г.П.Токмань “Мотиви ліричного циклу “Станція ворожба” Галини Гордасевич” відкриває розділ “Художні імперативи творчості Галини Гордасевич”. Дослідниця інтерпретує художні тексти циклу з урахуванням традицій магічного фольклору, порівнює вірші поетеси з текстами народної магічної поезії й творами українських майстрів художньої сугестії.

Упорядник збірника, кандидат філологічних наук Р.О.Дубровський презентує дослідження “Релігійна віра як

віра, зосереджується на вивченні художніх особливостей віршів релігійного спрямування і пропонує власну класифікацію поезії цієї тематичної групи: поезії біблійно-історичного змісту, вірші сакраментального контексту, поезії дидактично-морального характеру. Дослідження завершується висновком: “Доробок тих поетів, творчість яких спирається на релігійну віру, є особливо важливим для формування духовності як одного із важливих складників генетичного коду українського народу. Вірші Галини Гордасевич у цьому контексті можуть слугувати еталоном, на який слід рівнятися тим, хто прагне увійти в літературу, а через неї — у душі людей”.

Збірник містить низку статей молодих науковців педагогічного коледжу. Т.В.Нікіфорчук пропонує дослідження “Мотив дороги у ліриці Галини Гордасевич”. Автор розглядає художні особливості функціонування мотиву дороги в поетичних текстах письменниці, особливу увагу звертає на символічний потенціал образів, розкриває зв'язок дороги як топосу із темпоральними поняттями, що проектують ху-

дожню картину світу у віршах поетеси.

Її колега Н.Г.Кушнірук розробляє тему “Фашистська окупація крізь призму сприйняття українських селян у повістях “Ноїв ковчег” Г.Гордасевич та “Крижі” Б.Харчука”, де досліджує специфіку розуміння і художнього втілення явища німецької окупації, аналізує основні риси фашизму, розкриває образ загарбника українських земель.

Викладач коледжу Н.М.Яцюк публікує розвідку “Психологізм портретних характеристик персонажів у прозі Галини Гордасевич”. Вивчення стилістичних прийомів і виражальних засобів, що використовуються для вираження змісту художніх творів, автор називає однією з важливих проблем сучасного літературознавства. Науковець застерігає, що словесний портрет не має однозначного трактування, і робить акцент на взаємозв'язку елементів у системі “автор — текст — читач”.

Полікультурний аспект творчості Галини Гордасевич аналізує Н.В.Багнюк, яка вважає, що одним із важливих проявів полікультурності творчості Г.Гордасевич було володіння поетесою багатьма іноземними мовами, а це давало можливість займатися перекладацькою діяльністю, поглиблювати зв'язки рідної культури з культурами інших народів.

Методичний підхід до використання творчої спадщини письменниці здійснює О.П.Терп'як у статті “Застосування творчих вправ на уроках української мови при формуванні креативного писемного мовлення ліцеїстів (на основі творів Галини Гордасевич)”, де розглядає релігійні мотиви й образи в її поетичних творах, робить акцент на психологічній природі релігійної

науки О.В.Мороз у дослідженні “Релігійно-філософський аспект концепту “дім” у повісті Галини Гордасевич “Ноїв ковчег””. Автор акцентує увагу на розкритті та визначенні духовно-світоглядних детермінант цього концепту через духовні орієнтири творчості письменниці.

Головний редактор газети “Замок” А.Л.Багнюк у статті “Фемінна екзистенційність поезії Галини Гордасевич” аналізує екзистенційні аспекти творчості поетеси-кременчанки у її феміністичному контексті, робить наголос на природі образів і символіки, на тлумаченні сутності та ролі жінки як такої у Всесвіті.

Літературний редактор газети “Замок” Н.А.Багнюк розробляє тему “Автор, текст і читач в інтертекстальному просторі поезії Галини Гордасевич “Сонце, вітер і жінка””, в якій досліджує семіотичний метод аналізу літературного твору у процесі його вертикального прочитання, окреслює загальні контури інтертекстального простору тексту, визначає місце автора, тексту і читача.

Галина Гордасевич як перекладач світової поезії зацікавила кандидатів філологічних наук, доцентів О.В.Пасічник та І.М.Комінярську. Науковці характеризують перекладацьку діяльність письменниці, підкреслюють творчий та інтуїтивний підходи поетеси до перекладів в аспекті використання різних лексичних засобів української мови.

Кандидат історичних наук В.П.Мазурок розробляє тему “Виховання патріотизму молоді на основі творчості Галини Гордасевич (“Степан Бандера: людина і міф”)”, де ілюструє можливості та форми використання у виховній роботі з молоддю фактів діяльності українських націоналістів по становленню й утвердженню української держави.

Розділ “Спогади, відгуки, інтерв'ю...” розпочинається статтею Д.В.Павличка “Веселка — від Сяну до Дону”, де сучасний класик української поезії називає Галину Гордасевич Жанною д'Арк, яка “чує голос вищої совісті і готова пожертвувати собою в ім'я блага і спасіння не просто й не лише української мови, а й самої правди буття українського народу”. В цьому розділі публікуються спогади дубенських письменників Л.А.Пшеничної та М.І.Пшеничного, письменниці, лауреата літературних премій Г.Т.Тарасюк, доктора філологічних наук В.П.Мацька, заслуженого журналіста України П.А.Бабчук.

У розділі “Дослідження епістолярної спадщини письменниці” — статті наукового співробітника Львівської наукової бібліотеки АН України ім. Василя Стефаника М.М.Трегуб “Листи Галини Гордасевич — джерело до життєпису письменниці” та професора С.С.Кіраля “Епістолярний діалог Галини Гордасевич з Іваном Дзюбою”, яка доповнена 24 листами та коментарями і примітками до них.

Видання містить 11 пісень викладача коледжу Л.Б.Головінської на вірші Галини Гордасевич, світлина, більшість яких відображають вшанування творчості та пам'яті поетеси у Кременці, зокрема у нашому навчальному закладі; бібліографічний портрет письменниці, який складають 884 найменування різних публікацій і видань; характеристика особистої бібліотеки поетеси та алфавітний покажчик імен.

туальною і донині. Знаковими і не менш символічними сприймаються слова сучасного українського письменника В.Яворівського, сказані ним з нагоди 65-річчя поетеси та поміщені у збірнику за згаданим віршем, ніби підтверджуючи, що вона “раба у собі вбила”: “А Ви є. Жінка і Мати свого народу. Мудра і ніжна поетеса України. Опора і мужня лицарка національної демократії. Ви є молода і дужа. Мусите ще довго бути такою. Мусите побачити Україну, якою Ви бачили її в тяжких, до крику, табірних буднях”.

Академік С.С.Кіраль у статті “... І слово бере Галина Гордасевич — українка...”:

“Віхи біографії її творчості” дає біографіо-бібліографічний творчий портрет письменниці та підкреслює значення цього видання: “Закономірним є видання ґрунтовних наукових досліджень про письменницю, неопублікованих щоденників і листів, у яких зафіксовано чимало цікавих фактів та подій не лише з приватного життя Галини Гордасевич, а й тогочасної України, окремих книг, її статей як талановитого літературного критика та літературного публіциста, розпорошених в українській та зарубіжній періодиці”. Тут же академік віддає належне творчій ініціативі нашого

джерело поетичної творчості Галини Гордасевич”, де розглядає релігійні мотиви й образи в її поетичних творах, робить акцент на психологічній природі релігійної